

Sygn. akt VII U 949/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2016 roku w Lublinie

sprawy M. C.

z udziałem płatnika J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 16 marca 2015 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 949/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 marca 2015 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w C. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 z zm.) oraz art. 83 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny w związku z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1502) stwierdził, że M. C. jako pracownik u płatnika składek J. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 października 2014 roku. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że takie okoliczności jak brak uprzedniego zatrudniania pracownika na stanowisku na jakim zatrudniona została M. C., brak zatrudnienia innego pracownika w czasie jej nieobecności, krótki okres świadczenia pracy zatrudnionej liczą od dnia zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, równoczesne zatrudnienie wnioskodawczyni o różnych płatników składek i wynikająca z tego konieczność godzenia pracy na ich rzecz w tym pracy w wymiarze 10 godzin tygodniowo na rzecz J. K. głównie w soboty, wysokość ustalonego wynagrodzenia za pracę w kwocie 3000,00 złotych przy uwzględnieniu wymiaru zatrudnienia w 1/4 wymiaru etatu, znacznie wyższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego przy zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy oraz trzykrotnie wyższej niż w związku z zatrudnieniem wnioskodawczyni u innego płatnika składek w tym samym wymiarze czasu pracy, istniejące między J. K. a M. C. pokrewieństwo oraz świadomość płatnika składek co do stanu ciąży córki w momencie zawierania umowy o pracę co stanowiło podstawę założenia o świadomości braku możliwości świadczenia pracy przez wnioskodawczynię w najbliższym czasie uzasadniają ocenę umowy zawartej między płatnikiem składek i wnioskodawczynią jako pozornej,

której celem było skonstruowanie okoliczności świadczących o pozostawaniu w stosunku pracy aby uzyskać prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. (decyzja – k. 84 – 90 akt ZUS)

W odwołaniu pełnomocnik M. C. zaskarżył wskazane rozstrzygnięcie w całości wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie, iż M. C. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zawartej umowy o pracę z J. K. począwszy od dnia 1 października 2014 roku. W uzasadnieniu pełnomocnik odwołał się do bezspornej w jego ocenie okoliczności faktycznego świadczenia przez skarżącą pracy na rzecz płatnika składek polegającej między innymi na prowadzeniu dokumentacji księgowej dla klientów płatnika składek, tj. wprowadzaniu dokumentów księgowych do programu Biznesmen, sporządzaniu deklaracji VAT – 7 oraz dekretowaniu dokumentów księgowych. Odnosząc się do okoliczności podniesionych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji pełnomocnik skarżącej w pierwszym rzędzie podniósł, że w sprawie nie zachodzą wątpliwości co do możliwości świadczenia przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika składek przy uwzględnieniu okoliczności równoczesnego jej zatrudnienia u innych pracodawców, skoro skarżąca świadczyła pracę w ramach niekwestionowanych stosunków pracy od poniedziałku do piątku w godzinach od 6.00 do 17.00 a w ramach kwestionowanego stosunku pracy w znacznej mierze w soboty. Odnosząc się do kwestii określonego przez strony wynagrodzenia pełnomocnik podniósł, że organ rentowy nie posiada żadnych kompetencji ani tym bardziej wiedzy do wskazania jakie wynagrodzenie należy uznać za wygórowane a jakie nie oraz że pracodawcy przysługuje pełna swoboda, przy uwzględnieniu swoich możliwości finansowych, w kształtowaniu wynagrodzeń swoim pracownikom. Pełnomocnik podniósł również, że tylko od woli pracodawcy zależy w którym momencie należy stworzyć dodatkowe stanowisko pracy jak również kiedy należy zatrudnić dodatkowych pracowników, odmawiając organowi rentowemu kompetencji do oceny efektywności prowadzenia działalności gospodarczej. Odnosząc się do zarzutu braku zatrudnienia pracownika na zastępstwo w czasie nieobecności skarżącej w pracy w związku ze zwolnieniem lekarskim pełnomocnik podniósł, że tylko od pracodawcy zależy czy jest w stanie tak zorganizować prace aby w czasie nieobecności pracownika pracodawca mógł dalej normalnie funkcjonować czy też niezbędnym jest zatrudnienie nowej osoby posiadającej niezbędne doświadczenie. Podsumowując pełnomocnik podniósł, że skoro w zaskarżonej decyzji zarzuty dotyczą jedynie intencji zawarcia umowy o pracę a nie faktu rzeczywistego świadczenia przez skarżącą pracy, to odwołanie należy uznać za w pełni zasadne, powołując przy tym pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007 roku w sprawie o sygn. akt I UK 302/2006. (odwołanie – k. 2 – 6 akt sądowych)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie – k. 8 – 10 v. a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. C. legitymuje się od dnia 26 marca 2010 roku wykształceniem wyższym magisterskim ekonomicznym. W 2011 roku ukończyła również studia podyplomowe z zakresie rachunkowości. Od 2012 roku jest nadto w posiadaniu certyfikatu księgowych potwierdzającego kwalifikacje i uprawnienie do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Ubezpieczona pozostaje w zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. od dnia 1 sierpnia 2011 roku w wymiarze 1/4 etatu, świadcząc pracę w październiku i listopadzie 2014 roku od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 10.00, w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. od dnia 12 sierpnia 2011 roku w wymiarze 1/4 etatu, świadcząc pracę w październiku i listopadzie 2014 roku od poniedziałku do piątku w godzinach od 6.00 do 8.00 oraz w Firmie Usługowo – (...) od dnia 1 stycznia 2013 roku w wymiarze 1/2 etatu, świadcząc pracę w październiku i listopadzie 2014 roku od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 17.00.

I. K. od 2004 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług księgowych świadczonych na rzecz podmiotów prowadzących również działalność gospodarczą pod firmą Firma Usługi (...). W ramach tej działalności zatrudnia pracowników na stanowiskach księgowych oraz obsługuje około 120 podmiotów, w tym 12 w ramach pełnej księgowości. Są to różnej wielkości podmioty, od podmiotów jednoosobowych do zatrudniających powyżej 20 osób, tj. spółki, spółdzielnie, wspólnoty, osoby fizyczne prowadzące pełną księgowość, rolnicy, którzy zobowiązani są rozliczyć podatek VAT, osoby prowadzące uproszczoną księgowość, księgę przychodów i rozchodów, ryczałt oraz

stowarzyszenia. W 2011 roku I. K. otrzymała ofertę podmiotu (...), który zdobył środki unijne na prowadzenie księgowości w 10 stowarzyszeniach. Umowa w ramach której I. K. prowadziła obsługę księgową stowarzyszeń obowiązywała do dnia 31 marca 2014 roku. Umowa, której wartość strony ustaliły na 10.000,00 złotych oraz podatek VAT miesięcznie, była wykonywana w ten sposób, że faktyczne czynności związane z obsługą księgową stowarzyszeń wykonywała w ramach umowy zlecenia zawartej z I. K. M. C., za wynagrodzeniem 3700 złotych miesięcznie. Z tego tytułu skarżąca nie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, z uwagi na wcześniejsze zatrudnienie na podstawie stosunku pracy i osiągnięcia z tego tytułu wynagrodzenia za pracę w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Skarżąca zgłoszona została wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego. Do obowiązków skarżącej należało sprawdzanie dokumentów pod względem formalnym i rachunkowym, ich dekretowanie oraz wprowadzanie do programu księgowo – finansowego (...)Ilość dokumentów których dotyczyły te czynności była różna i zależała od aktywności danego stowarzyszenia. I tak w przypadku stowarzyszeń które pozyskały środki zewnętrzne, np. unijne na realizację danego projektu to do obowiązków skarżącej należało ich rozliczenie poprzez naliczenie amortyzacji oraz prowadzenie ewidencji środków. Z kolei inne stowarzyszenia ograniczały się jedynie do przedkładania do rozliczenia wyłącznie wyciągów bankowych, raportów kasowych, informacji o zebranych składkach członkowskich oraz rachunków za materiały biurowe i środki czystości. Wskazane czynności skarżąca wykonywała w lokalu I. K. we W. bądź w we wysłanym domu przy wykorzystaniu sprzętu komputerowego i oprogramowania zleceńodawcy. Umowa zlecenia obowiązywała przez cały okres trwania umowy między I. K. a spółką (...), tj. od lipca 2011 roku do dnia 31 marca 2014 roku. Po tym dniu podstawę prowadzenia przez obsługi księgowej przez I. K. stanowiły porozumienia z 5 z nich co do wykonania jednorazowej usługi obejmującej okres czwartego kwartału 2014 roku, zaksięgowania dokumentów dotyczących okresu od kwietnia 2014 roku do grudnia 2014 roku oraz sporządzenia dokumentów niezbędnych do dokonania rozliczenia z urzędem skarbowym, tj. PIT 8, PIT 11, PIT 4. W sumie I. K. otrzymała z tytułu realizacji tych czynności kwotę 3000,00 złotych.

Płatnik składek J. K. pozostaje w zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnym Zakładzie (...) Sp. z o.o. na stanowisku głównej księgowej, w spółce cywilnej (...) jak główna w wymiarze 1/4 etatu oraz w (...)jako księgowa również w wymiarze 1/4 etatu. Nadto od dnia 10 maja 2013 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą Firma Usługowa (...), której przedmiotem jest naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych oraz usługi księgowe. Działalność z zakresie napraw i konserwacji metalowych wyrobów gotowych faktycznie prowadzi jej mąż, natomiast płatnik składek obsługują ją co do rozliczeń. Te oraz pozostałe usługi księgowe płatnik składek wykonuje w swoim domu położonym przy ul. (...) we W.. W ramach prowadzonej działalności świadczy usługi księgowe na rzecz (...) Centrum Spółka jawna, K. K. jako osoby fizycznej oraz Firmy Handlowo - Usługowej (...).

W celu realizacji ustnych porozumień co do obsługi księgowej z 5 stowarzyszeniami w dniu 29 września 2014 roku I. K. oraz J. K. w ramach prowadzonych przez siebie działalności gospodarczych zawarły umowę współpracy na czas nieokreślony na podstawie której J. K. przyjęła do wykonania prace polegające na sprawdzaniu dokumentów księgowych pod względem formalno - rachunkowym oraz pod kontem podatku dochodowego od osób fizycznych, prawnych oraz przepisów ustawy o VAT, jak również prowadzenie na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznych, w tym dekretowanie dowodów księgowych, kwalifikowanie do poszczególnych składników aktywów, pasywów, przychodów, kosztów, zysków czy strat, prowadzenie ewidencji analitycznej i syntetycznej, weryfikacji sald na koncie i ustalenie jego prawidłowości, wyceny aktywów i pasywów oraz ustalaniu wyniku finansowego jak i sporządzanie sprawozdań finansowych. Na wykonanie tak umówionych prac strony umówiły się w miejscu wykonywania działalności przez J. K.. Z tytułu wykonania prac określonych w umowie J. K. miała otrzymać wynagrodzenie w wysokości 4000,00 złotych netto oraz podatek VAT za miesiąc. Z tytułu współpracy I. K. dokonał na rzecz J. K. trzech wpłat w dniach 31 października, 30 listopada oraz 31 grudnia 2014 roku w wysokości 4000 złotych każda. Warunkiem zawarcia umowy o współpracę z J. K. była dla I. K. okoliczność wykonania czynności związanych z obsługą księgową stowarzyszeń osobiście przez M. C., córkę J. K.. Dodatkowo w ramach zawartej umowy współpracy J. K. przejęła obsługę księgową innych podmiotów obsługiwanych przez I. K., tj. w zakresie pełnej księgowości w (...) Sp. z o.o. i (...) s.c. oraz w zakresie książki przychodów i rozchodów w Firmie (...), Firmie (...), Sklepie (...) oraz(...)M. K..

W celu wypełnienia wskazanego warunku w dniu 1 października 2014 roku M. C. oraz J. K. zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony, stanowiącą podstawę zatrudnienia ubezpieczonej u płatnika składek na stanowisku pracownika biurowego w wymiarze ¼ etatu za wynagrodzeniem w wysokości 3000,00 złotych brutto z obowiązkiem świadczenia pracy w lokalu przy ul. (...) we W. poczynając od dnia 1 października 2014 roku. Strony umowy o pracę umówiły się, że do obowiązków skarżącej należeć będzie prowadzenie dokumentacji księgowej dla firm zewnętrznych współpracujących z płatnikiem składek, w tym wprowadzanie dokumentów księgowych do programu Biznesmen, sporządzanie deklaracji VAT – 7, dekretowanie dokumentów księgowych i innych prac zleconych, sporządzanie deklaracji DRA z załącznikami, sporządzanie list płac oraz prowadzenia akt osobowych. W dniu zawarcia umowy o pracę skarżąca oraz płatnik składek mieli świadomość stanu ciąży ubezpieczonej.

Z określonych przez strony umowy o pracę obowiązków skarżąca zajmowała się zarówno w odniesieniu do stowarzyszeń jak i pozostałych podmiotów wprowadzaniem dokumentów księgowych, tj. faktur, rachunków, wyciągów bankowych, raportów bankowych do programu komputerowego podatkowo - księgowego, tj. (...) układaniem i segregowaniem dokumentów, sprawdzaniem ich pod względem formalnym i rachunkowym, rozliczaniem składek należnych Zakładowi. W przypadku gdy obsługa dotyczyła pełniej księgowości skarżąca księgowo faktury zakupowe i sprzedażowe. Natomiast w sytuacji obsługi podmiotu prowadzącego ksiązkę przychodów i rozchodów księgowoła faktury według daty zdarzenia gospodarczego, tj. daty ich wystawienia. Wskazane czynności wykonywała w październiku oraz do dnia 10 listopada 2014 roku w lokalu płatnika składek przy ul. (...) we W. zazwyczaj w soboty od godziny 7.00 do godziny 15.00 oraz np. w piątek przez godzinę lub dwie po zakończeniu pracy u pozostałych podmiotów zatrudniających, tj. po godzinie 17.00. Przed rozpoczęciem wykonywania wskazanych czynności skarżąca odbierała z lokalu I. K. dokumenty dotyczące zleconej obsługi, laptop wraz z zainstalowanym oprogramowaniem, przy wykorzystaniu których wykonywała zlecone obowiązki. Obowiązki zawodowe płatnik składek kończył o godzinie 15.00. Kontrola pracy skarżącej sprowadzała się do sprawdzania przez J. K. prawidłowości rozliczeń i dekretacji dokumentów księgowych, choć nie odnosiło się to aktywności dotyczącej rozliczenia stowarzyszeń, co do których płatnik składek nie posiadał wiedzy i doświadczenia. W istocie płatnik składek nie wiedział w jakich godzinach skarżąca pracowała, dokumentując tę okoliczność listą obecności, na której ubezpieczona podpisywała się. Za wykonaną pracę skarżąca otrzymała od płatnika składek wynagrodzenie za październik 2014 roku w wysokości 2115,72 złotych oraz za listopada 2014 roku w wysokości 930,81 złotych.

Z tytułu zatrudnienia u matki skarżąca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego poczynając od dnia 1 października 2014 roku. Płatnik składek wskazał za ubezpieczoną podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za październik 2014 roku w wysokości 3000,00 złotych oraz za listopada 2014 roku w wysokości 1000,00 złotych. Za okres od dnia 11 listopada 2014 roku do dnia 13 grudnia 2014 roku płatnik składek wypłacił skarżącej wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy. Przed przystąpieniem do świadczenia pracy skarżąca przeszła profilaktyczne badania wstępne w ramach których w dniu 24 września 2014 roku uzyskała orzeczenie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do pracy na stanowisku pracownika biurowego. Od dnia 11 listopada 2014 roku do dnia 12 marca 2015 roku skarżąca była niezdolna do pracy, korzystając z tego tytułu ze zwolnienia lekarskiego. W dniu (...) urodziła dziecko. Z tego tytułu do dnia 8 marca 2016 roku korzystała z uprawnień związanych z rodzicielstwem. Z dniem 9 marca 2016 roku powróciła do pracy u płatników składek (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R., (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. oraz w Firmie Usługowo – (...). Natomiast w ramach zatrudnienia u płatnika składek Firma Usługowa (...) korzysta z urlopu wychowawczego udzielonego do dnia 31 grudnia 2016 roku. Po rozpoczęciu okresu niezdolności do pracy skarżącej czynności przez nią wykonywane w ramach zawartej umowy o pracę, zarówno dotyczące rozliczenia stowarzyszeń jak i pozostałych podmiotów gospodarczych przejęła do wykonania J. K.. Czynności te płatnik składek wykonywał w okresie od dnia 12 listopada 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku. Natomiast w okresie od dnia 1 stycznia 2015 roku do maja 2016 roku umowa współpracy nie była faktycznie wykonywana z uwagi na trudności na rynku związane z podmiotami prowadzącymi działalność budowlaną. Jednakże od czerwca 2016 roku współpraca została wznowiona z uwagi na rozpoczęcie działalności podmiotów sezonowo obsługujących turystów na jeziorze B..

(wydruk z CEIDG – k. 4; kopia umowy o pracę – k. 8; kopia zakresu czynności – k. 9; kopia dyplomu – k. 10; kopia świadectwa ukończenia studiów podyplomowych – k. 11; kopia certyfikatu księgowych – k. 12; kopia zaświadczenia lekarskiego – k. 19; wydruki dot. wynagrodzenia – k. 37 – 40; pisma płatników składek – k. 51, 54, 57; listy obecności – k. 35 – 36, 52 – 53, 55 – 56, 58 – 59; wydruk z raportu księgi przychodów – k. 62 – 63; kopia umowy współpracy – k. 64 – 65 a.ZUS; dokumentacja – k. 7 a.s.; zeznania ubezpieczonej M. C. – k. 21 – 22v., 44v. – 45v. a.s.; zeznania zainteresowanej J. K. – k. 36 – 38, 45v. – 46v. a.s.; zeznania świadka I. K. – k. 38 – 40 a.s.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nadto Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania ubezpieczonej M. C., zainteresowanej J. K. oraz świadka I. K., którym dał wiarę w zakresie poczynionych ustaleń. W tym bowiem zakresie ich zeznania są logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz korelują z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nadto organ rentowy w tym zakresie nie podniósł żadnych okoliczności, które poddawałby w wątpliwość zeznania świadków. Również Sąd nie stwierdził podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w zakresie dokonanych ustaleń.

Sąd nie stwierdził natomiast podstaw do oparcia ustaleń o zeznania zainteresowanej w zakresie w jakim twierdziła, że do zawarcia umowy współpracy z I. K. doszło wyłącznie ze względu na to, iż to ona była gwarantem wykonania usługi związanej z obsługą księgową 5 stowarzyszeń. W tym bowiem zakresie pozostawały one w sprzeczności z zeznaniami ubezpieczonej i świadka, które zeznały, że wyłącznym warunkiem zawarcia wskazanej umowy współpracy było osobiste faktyczne wykonanie czynności związanych z rozliczeniem stowarzyszeń przez ubezpieczoną, jako osobę która uprzednio tymi rozliczeniami się zajmowała. Sama zainteresowana ostatecznie zeznała, że „Sens zatrudnienia córki za takie wynagrodzenie był taki, że ona była w tych tematach stowarzyszeń, знаła tych ludzi. Gdybym nie zatrudniła córki, nie otrzymałabym tego zlecenia” oraz „Zatrudniłam córkę z tego powodu, że dostałam zlecenie usługi i wiedziałam, że pomoże mi w ich wykonaniu, przede wszystkim znała te stowarzyszenia, bo to była kontynuacja prowadzenia ksiąg stowarzyszeń. Była to kontynuacja wykonywana przez córkę”.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. C. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz odwołania, sprowadzała się do oceny czy zawarta między ubezpieczoną a zainteresowaną umowa o pracę, kreująca stosunek pracy od dnia 1 października 2014 roku, miała charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 k.c.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. W odniesieniu do umowy o pracę oświadczenia te zawierają określone w art. 22 k.p. elementy umowy o pracę, tj. zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, natomiast ich pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z umowy o pracę. Przy ich składaniu obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba figurująca jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, sygn. II UK 321/04)

W ustalonym stanie faktycznym sprawy wskazane cechy pozorności umowy o pracę się nie ziściły. Ubezpieczona bowiem świadczyła pracę w okresie od dnia 1 października 2014 roku do dnia 10 listopada 2014 roku na rzecz płatnika, a pracodawca z tej pracy korzystał i wypłacał za nią wynagrodzenie. Niemniej ocena ta nie może prowadzić do uznania żądania odwołania za zasługujące na uwzględnienie.

Należy bowiem mieć na uwadze, że pozorność ma miejsce nie tylko wtedy kiedy praca nie jest świadczona, a także wówczas, gdy jest świadczona, ale na innej podstawie niż umowa o pracę. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I UK 43/09) W każdym przypadku, jak wskazuje się w orzecznictwie, decydujące znaczenie mają treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania, w kontekście art. 22 k.p., który zawiera legalną definicję stosunku pracy, wskazuje na jego cechy, określa jego treść, podmioty oraz zobowiązania wzajemne stron. Konstytutywne cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych to dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia. Wymienione elementy powinny wystąpić łącznie by doszło do zawarcia stosunku prawnego, o którym mowa w art. 22 k.p. Dlatego też o charakterze umowy o świadczenie pracy nie może przesądzić tylko jeden jej element, ale całokształt okoliczności faktycznych. W przypadku ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy (np. brak podporządkowania), nie jest możliwa jego kwalifikacja do stosunku pracy. W ustalonym stanie faktycznym sprawy istotnego znaczenia nabiera okoliczność podporządkowania i kontroli pracy ubezpieczonej przez płatnika składek w czasie jej świadczenia, bowiem jak wskazuje się w orzecznictwie, podporządkowanie jest jedną z najistotniejszych cech stosunku pracy, a jej brak jest wystarczający do uznania, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I UK 43/09)

Z poczynionych ustaleń wynika, że pracodawca nie kontrolował pracy ubezpieczonej w stopniu typowym dla stosunku pracy. Jak bowiem ustalono, obowiązki w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, płatnik składek wykonywał faktycznie do godziny 15.00 w piątek. Natomiast określone w umie o pracę czynności skarżąca wykonywała w lokalu płatnika składek przy ul. (...) we W. zazwyczaj w soboty od godziny 7.00 do godziny 15.00 oraz np. w piątek przez godzinę lub dwie po zakończeniu pracy u pozostałych podmiotów zatrudniających, tj. po godzinie 17.00 przy wykorzystaniu laptopa wraz z zainstalowanym oprogramowaniem, a kontrola pracy skarżącej sprowadzała się do sprawdzania przez J. K. prawidłowości rozliczeń i dekretacji dokumentów księgowych, choć nie odnosiło się to aktywności dotyczącej rozliczenia stowarzyszeń, co do których płatnik składek nie posiadał wiedzy i doświadczenia w tym zakresie. W istocie płatnik składek, co wynika wprost z zeznań zainteresowanej, nie wiedział w jakich godzinach skarżąca pracowała. Z tych względów dokumentowanie tej okoliczności listą obecności, na której ubezpieczona podpisywała się, jako czynność w istocie zapewniająca następczą wiedzę w tym zakresie w stosunku do aktualnego, bieżącego wymiaru czasu pracy pracownika każdego dnia wynikającego z harmonogramu czasu pracy, nie mogło w ocenie Sądu w sposób przyjęty dla stosunku pracy realizować cechy podporządkowania w łączącym strony umowy o pracę z dnia 1 października stosunku prawnym. W ocenie Sądu osobista relacja łącząca pracownika z pracodawcą i wynikający z niej stosunek wzajemnego zaufania nie może wyłączać podstawowego elementu konstrukcyjnego stosunku pracy w postaci podporządkowania, egzekwowanego przez pracodawcę realną kontrolą pracy świadczonej przez pracownika. Taka relacja i jej konsekwencje w postaci braku kontroli pracy w istocie prowadzą do niemożności uznania łączącego strony stosunku prawnego za stosunek pracy.

Ustalenie, że umowa o pracę z dnia 1 października 2014 roku, zawarta pomiędzy M. C. a J. K., miała charakter pozorny, pociąga za sobą jej nieważność. Jednocześnie wskazana umowa jako pozorna, nie stanowi tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, wobec czego zaskarżoną decyzję stwierdzającą, że M. C. jako pracownik u płatnika składek J. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 października 2014 roku, należało uznać za zasadną.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.